

V tisk, tiskovnik in založnik
izdaja in velja v Mari-
boru brez pošiljanja na
dom za vse leto 8 gl. — k.
za pol leta . . . 4 „ — „
za četrt leta . . . 2 „ — „

Po pošti:
Za vse leto 10 gl. — k.
za pol leta . . . 5 „ — „
za četrt leta . . . 2 „ — „

Vredništvo in opravištev
je na stolnem trgu (Dom-
plata) hišna št. 184.

SLOVENSKI NAROD.

Oznani:
Za navadno dvestopno
vrsto se plačuje
6 kr., če se tiskne 1krat,
5 kr., če se tiska 2krat,
4 kr., če se tiska 3krat.
Veče pismenke se plaču-
jejo po prostoru.

Za vsak tisk je plačati
kolek (stempel) za 30 k.

Rokopisi se ne vračajo,
dopisi naj se blagovoljno
frankujejo.

Št. 51. V Mariboru I. avgusta 1868. Tečaj I.

Resitev zastavice.

III.

Iz Dolénje Kranjske. P.

Prvi nepovoljni glas od naših narodnih poslancev bil je ta, da se med njimi nekaka posredovalna stranka snuje. Toda ko je graška „Tagespost“ priobčila, da gg. grof Barbo, vitez Gariboldi, baron Coiz in Terpinec ne bodo več z narodnjaki glasovali, ampak z vlado, z namero posredovati med nemškujočimi poslanci velikega posestva in narodnimi zastopniki trgov, mest in kmečkih občin, so „Novice“ koj to tendencijozno raco za kljun zgrabile, ter jo za prosto laž razglasile. „Vprašajmo kot miroljubni Slovenci“ brali smo takrat v „Novicah“, „ali je res pri nas mogoče posredovalno stranko napraviti? Mislimo, da brez premišljevanja mora vsak poštenjak na kratko odgovoriti, da bi bil to popolnoma nonsens, prost humbug, kajti kako se more iz pravniskega obzira o pogodbi govoriti, če ni na eni strani nobenega prava, na drugi pa še več kot vse . . . Tu je vsako kvasenje o posredovalni stranki, o pomirjenji razdraženih strasti itd. le maskiranje izdajstva na narodu“ itd. Tako so naše stare „Novice“ govorile in nekaj dni pozneje — vršile so se v Kranjskem deželnem zboru volitve poslancev v „neustavni“ dualistični reichsrath in sicer, kakor je dualistična vlada zahtevala — brez vse adrese. In teh volitev se ni udeleževala le „posredovalna stranka“, temuč tudi vsi drugi slovenski poslanci „trdnega značaja“. Ali se ne pravi to — ves narod za bedaka imeti? Se li ne pravi to, narod svoj za nos voditi? Vendar takrat še menda nikdo ni mislil, da nas nameravajo poslanci naši s tem dualizmu izdati, ker takšna misel od poslancev naših zdela nam se je neumna, nemogoča, pregrešna. Zato je vsakdo le mislil, da bodo na Dunaji reichsrathu in vladi kar naravnost v obraz povedali, kar jima gre, in potem, če bodo videli, da vse nič ne pomaga, da bodo protest napravili in v božjem strahu se nazaj povrnili. Toda mi smo obračali, slovenski poslanci so obrnili, ali žalibože ne po naši, ampak po Beustovi volji — glasovali so, da ne bi lepe dualistične harmonije v „neustavnem“ reichsrathu motili — za dualistično addresso, — in sicer tako čudno na nagloma, da so kakor denes še zoper njo govorili, kot jutri zoper lastne besede glasovali. Sveta jeza je zaradi tega zgrabila mene in z menoj vred gotovo vsacega pravega Slovenca. Smilil se mi je tužni narod slovenski, ki si je toliko prizadel, da bi se rešil temne noči in nesrečnega stanja, v katero ga je treščila bila pred 1000 leti koristolovna politika kratkovidnih takratnih vodnikov njegovih; narod je storil svojo dolžnost in slavno rešil svojo nalogo, ali — vdnikom njegovim se je spet v najvažnejšem trenutku junaška kri v zajeto spremenila, namestu da bi delo jim izročeno po svoji dolžnosti v smislu programa, po katerem so prvič in drugič poslanstvo prevzeli, dovršili ali pa odstopili, so raji v tabor dualistov ter v tabor največjih nasprotnikov naših prestopili, katerih prva in največja postava je: vsaj predlitavske Slovence pod svojo ustavno nemško peto spraviti, ako že zalitavskih zaradi upornih Magiarov spraviti mogoče ni. S kože bi bil skočil, ko sem zvedel za to glasovanje in se prepričal, da ni izmišljeno, ampak da je prava, živa resnica. Po dnevu ni pa noči nisem imel nikjer miru. Zato se vsedem in „Novicam“ napišem par vrstic ter vredništvo zarotim, da jih mora vsakakor priobčiti, in če mu niso po volji, svoje opombe pristaviti. Pisanje kolikor se še spominjam, glasilo se je na priliko takole: „Megla zgine jutra zor vzdigovati, mladi dan začne se oživljati, vsa

narava radost diha, in Savica, hči kraljeva, pribobni in pesem peva: Kaj je storil Lovro Toman! Glasovaje za dualistično addresso nas je, žalostna mu majka! s svojimi tovariši red dualizmu izdal in vzajemnost slovensko razdjal. Ako so se vodniki naroda našega v starodavnih časih tako obnašali, ni čuda, da so tuji častljivo ime slovensko spremenili, tako kakor ga domoljuben našinec ne more izreči, ni čuda, da so Slovani se dandenes tujih narodov sluge in da tisti nasprotniki naši imajo skovano prav, ki trdè, da je vse naše sedanje narodno gibanje podobno izgoreli sveči, ki še malo zafalja, predno za vselej popolnoma ugasne“. Te besede, napisane v prvej razdraženosti, so bile sicer ostre, pa žalibog! vendar resnične. Ali „Novice“, ki so sicer moje dopise vselej sprejemale, niso hotele tega priobčiti, niti mi ga nazaj poslati. Ne da bi bile poslance zaradi glasovanja za frak prijele, so jih prav po Helijsvo ljubeznjivo zagovarjale, hvalile njih ko zlato čisto rodoljubje, poštenje in njih „nesebične“ namene, a hudo udrihale po tistih, ki se drznejo „na zlatej vagi domoljubja skušene“ državne poslance izdajalce imenovati in sebične namene jim podtikovati. Toda s tem niso „Novice“ nobenega izmed „predrznježev“ poboljšale ali predrugačile, kajti ti „neolikani predrznjež“ sodili so zmerom in sodijo še zdaj, da ni zadosti samo dobrega dela se lotiti, ampak da je treba tudi v dobrem delu do konca stanoviten ostati, in da se, kar je črno postalo, ne more več belo imenovati. Da so slovenski poslanci federalizem zavrgli in z glasovanjem za dualistično addresso dualizmu nas izdali, za kar jih gotovo volili nismo to je — žalibože! — faktum, kterega menda nikdo tajiti ne more. Kdor se pa dela samega ni sramoval, ne sme se čemiriti, jeze kuhati in nosa vihati zaradi imena, posebno v tem pomenu ne, v katerem sem ga jaz rabil. Kajti jaz nikdar nisem mislil in še zdaj ne mislim, da so slovenski, od českich Humorističkih listov: „pani oportunski“ — imenovani poslanci s prestopom med dualiste nemškutarji postali po podobi nemških mevželjnov ljubljanskih. Jaz upam, da so še zmerom za duševni in materijalni blagor naroda našega vneti, ali da po odobrenji dualizma in ločitvi od Čehov ta blagor po krivem potu iščejo, kakor Dežman, ki še dandenes trditi ne neha, da je vnet za „slavo Slavjanov“. Tega mnenja in te sodbe mi ne sme nikdo za zlo jemati, najmenj pa „Novice“, ki so pred volitvijo v reichsrath same pripovedovale, da je že „kvasenje o posredovalni stranki le „maskiranje izdajstva na narodu“ ali tisti poslanci naši, ki se gotovo še dobro spominjajo, kako so o dualizmu govorili, dokler jim ni na Dunaji kak minister roke stisnil in s prijaznim pogledom sodbo zmešal. Dobro nam je še v spominu, kako so v reichsrathu govorili, dokler so bili še na starem stališču. Tako n. pr. je Toman pri adresini debati med drugim tole povedal: „Nemogoče se mi je poprijeti misli, da je ta državni zbor ustaven in opravičen za te reči, zaradi kterih se je sklical . . . Dualizem je dvocentralizem in ta se ne sme vpeljati v Avstriji, ker je ko centralizem škodljiv državni rešitvi . . . Centralizacija, bodi si tudi dualistična, sodimo da je grob našemu življenju. „Septemberski manifest“ rekel je g. Svetec, „odpiral je prost pot vsem avstrijskim narodom. Toda prosti pot odprl se je le Ogrom a drugim se koj zaprl, ko se je z Ogrri naredila sprava dvomne vrednosti. Magjari izbrali so si najboljši kos mesa, a nas čakajo sama bremena. Brez pritrditve narodov avstrijskih popustila je vlada državno celokupnost in odprla dualizmu vrata . . . Živo sem prepričan, da dualizem ni tista državna oblika, ktera bi mogla Avstrijo okrepčati . . . Dualizem ni le navskriž z državno celokupnostjo, ampak tudi ne ustreza materijalnim koristim, kajti policija in vojaki, kterih je treba, da ustrahujejo te,

Listek.

Iz Dunaja 30. julija.

Iz Fünferheima prišedši do mariborskega kolodvora vidim, da gredo tudi iz dežele, v kateri Slovenci stanujejo, na Dunaj v zvezno tarčo streljat. Mislim sem si, zakaj ne bi ti „Enixarhos“ tudi tje šel, saj si tudi stelec, in še imaš poln tul pušic. Kakor sem odločil, tako storil, in hajd v tretji razred — ker iz onega so kukala sama kranjska obličja, in zvonila je nemščina z kranjskim navdarkom. In nisem se goljufal; tekoj zagledam kožnate culice, na kterih so bili prilepeni žolti listki „s črnim robom“ in z rudečimi črkami, — glej „Schwarzrothgold“ še celo na Kranjskem ima častiteljev, vesel se mati Germanija! Pogledavši listke na tenje, beram na njih: Gebaeck des N. Sch., Bundesschützen aus Krain, Gebaeck des N. Tzh., Bundesschützen aus Krain itd. več znanih in neznanih imen. Mene je posebno eden zanimal, in mislil sem si: tega ne izpustiš, marveč hočeš ga spremljati po vsih njegovih potih od Maribora do Dunaja, poslušati njegovo navdušenost, vse njegove govore, vse njegovo djanje in nehanje. Moj kranjski zvezni stelec je bil srednje postave, tršat čehak, črnolasast, nosil je brado pod nosom in po jabolkah, sivo suknjico z zelenim robom, klobuček kakor ga morajo Bundesschützi imeti, bogato s perjem petelinovim nadet, lice je bilo prav rudeče, podobno mesecu o ščipu, govor težak — kakor vsm Gorenjcem, nemščina nepravilna in neukretna, nise je naučil, to se je videlo, pod profesorjem Heinrichom, nego v nekakošni štacuni iz vsakdanjega občevanja. Za leiteršbržkim tunelom zaspi in hči tje do Gradca. Na debelem lici so

plesale razen navadnih muh same vesele sanje. Ker so se na smeh držala mastafasta ustna, mislim si pri sebi: stavim sto na eno temu mojemu „Bundesschützn“ se sanja o dobrem pivu, in nisem se ukanil, ker prvo vprašanje njegovo je bilo, ko smo pridrdrali na graški kolodvor: Sain mer schon in Gratz, bo ist aber Schreiner sain Bräuhous? Tovariš njegov ga dunkne, naj se pripravi za spodoben sprejem, ker prišlo je več graških Bundesschützov na kolodvor, da pozdravijo svoje „deutsche Brüder aus Krain“. Naš kranjski „Bundesschütz“ si obriše oči, vzame svojo puško in culico in podaja graškim strelcem prav prijazno roko zmerom trde: Ich bin auch deutscher Bundesschütz aus Krain; ober meine Herrn, ich hob Durst, bo ist hier Schreiner sein Bräuhous? Tovariš ga zopet dregne, naj malo bolj gleda na etiketo in in poprej odloži svojo puško in culico v gostilnici, saj hočejo vsi iti in si od težavnega pota počiniti. Tudi jaz si poiščem stanovališče, naznanim nekterim graškim prijateljem svoj prihod in vsi potem gremo k Schreinerju, in glej „Bundesschütz aus Krain“ je že tukaj, si ravno brke briše, in renči: „Kellner noch ein Krügel“, in prav veselo svojemu tovarišu pove, da je že ta „ta pet polček“, — tovariš, ein blonder junger Mann, mit blondem Bart und blauen Augen — toda čiste nemške krvi — mu zašepeče: „govor po nemšk, saj veš, de si nemšk Bundesschütz“. In kramljaj je zopet ljubo nečisto, da sem se že veselil kako bode, kedar pride s kakošnim Bremčarjem na Dunaji v dotiko, ž njim parliral. Drugi dan se odpeljemo iz Gradca na Dunaj; pridružilo se je zmerom več štajerskih strelcev, vsi so bili navdušeni za novo „aero“, in nemško edinost, moj „Bundesschütz aus Krain“ je imel težek jezik zaradi „schreinovca“, in ni mogel v svojem navdušenju več izreči kakor: „Bruder Steirer, wir Kraner seinmer auch teutsch“. V Marzzu-

ki se teh reči branijo, pojedajo prihodke vse države in tako med vednim nasprotovanjem pešamo od dne do dne. Živo sem pripričan, da edina ravnopravnost vseh more utrditi našo skupno blagost in našo skupno svobodo. Kajti nihče ne more polne svobode dati, kdor hoče s silo ustrahovati. Svobodoljubni Šmerling ni nič storil za svobodo, ker bi pridobil ž njo tudi tistim, ki se vladi upirajo . . . Da v Avstriji svoboda ne napreduje, kriva je mrznja Nemcev do Slovanov . . . Pri nas je na slabem glasu, kdor narodno misli. Če le narodno misli, zdene mu se primek „ultra“, potem je za prihodnost neškodljiv, to je, ne more si več pomagati v drž. službi, če jo ima vlada v rokah. Če se zatirani ustavljamo, precej nas dolže, da imamo vladi sovražne namene, grde nas, da smo nevarni in preganjajo nas zaradi tega. Tako ne trpimo le materialne škode, ampak tudi našim političnim pravicam grozi nevarnost. To so razlogi, zaradi katerih zahtevamo narodno ravnopravnost, da nam se brez ozirov pripozna . . . A dualizem naravnost nasprotuje srečni rešitvi o narodnostih, ker cepi Avstrijo v dva taborja, ktera sta si osorno nasprotna: v tabor tistih, ki brez zasluge gospodujejo, in v tabor tistih, ki po krivici služijo“. — Tako sta gospoda Svetec in Toman o dualizmu pred glasovanjem govorila. In kako govorita danes? Svetec se boji in pravi: „kaj poreče k temu vlada“, zasmehuje federalizem in tako — sam sebe. — „Novice“ so vse potrdile, kar sta ta dva tedaj govorila in o dualistični adresi rekli: „da zahteva od vlade politično in versko svobodo in vse druge svobode, le o narodni svobodi — o ravnopravnosti, ki je fundament srečnega prerajstva Avstrije, ni v njej sluha ne duha!“ In ti možje, kateri so še zadnjo minuto pred glasovanjem dualizem s polnim pravom tako črno malali in vendar — zanj glasovali, so se jezili in kamenje na nas lučali, ker nismo bili v stanu zaradi njih glasovanja belo imenovati to, kar je v resnici črno bilo; očitali nam so, da smo surovi in neotesani, ker smo se jim drznili v obraz povedati, da so na krivo pot zagazili in z dualizmom bankrotno politiko podpirati jeli, ki nam ne more v nobenem oziru pridovati, niti nam, niti slovanstvu, niti Avstriji! — „Novice“ so se posebno v tem očitani odlikovale. Da so se one malo bolje po deželi razgledale, bile bi prav lahko zvedele, da so se po nesrečnem glasovanju med pravimi domorodci povsod slišale besede: izdani smo, prodani smo! — Ali „Novice“ so velicemu ptiču noju enako svojo glavo le v ljubljansko tako imenovano posredovalno stranko vtikale; svojemu geslu „audiatur et altera pars“ izneverili se, so vse antidualistične dopise odbijale in le g. Svetecu prostore svoje radovoljno odpirale, da si je v njih, se ve da brez vspeha, prizadeval z vso svojo sofistiko neizbrisljivi svoj madež izprati si. Da goriška „Domovina“ od svojega rojstva Slovincem dvomljiva to politiko zagovarja in našega poslanca Svetca na svoja ne preveč mlada in krepostna pleča zadavlja, temu se ne čudimo; da pa „Novice“, stare „Novice“ govore: „Nikar ne bodite tako silni in nespametni! — glasovanje za dualistično adresno je le jalova formalnost, pozneje se le pridejo praktična, važna vprašanja na vrsto, pri katerih se bo pokazalo, ali so poslanci slovenski s svojim glasovanjem in ravnanjem pravo zadeli ali ne“. „Primorec“, „Slov. Gosp.“ „Zukunft“, „Nar. Listy“, „Nar. Pokrok“, „Slav. Zarja“ s kratka vsi pravi slovenski listi so naravnost obsodili in zavrgli to kratkovidno in nespametno tiho trpivno politiko „Novic“ in slovenskih pravkov in slavnih panov „oportunistov“, — le „Novice“ so zmiraj zagovarjale in hvalile. Vsak razumen Slovenec je kot neveren Tomaž z glavo majal, ko so „Novice“ važnost poznejih praktičnih vprašanj poudarjale, dobro vedoč, da so federalistični poslanci naši po glasovanju za dualistično adresno v reichsrathu „pagat ultimo“ brez pagata igrali; da je zmaga nemško-magjarskega dualizma gotova, in da je „Novic“ in slovenskih poslancev zahtevanje, naj lepo tiho mirujemo in ž njimi vred v praktičnih rečeh grozdja ravnopravnosti in blagostanja pričakujemo od tistega dualizma, ktereга so ravnokar sami kot v vsakem oziru škodljivo trnje in grob slovenskega življenja popisovali in obsojali, neizrečeno smešno in predrzno bilo. Na take limanice lov se gimpeljni, ne pa razumni Slovenci — mislil si je vsak pravi slovenski rodoljub.

Primorske gimnazije, njih enakopravnost in italijanske zahteve.

Iz Primorskega. 28. maja. L. K.

(Konec.)

Jako zanimivo bi bilo redne in neredne učitelje primorskih gimnazij deliti po njihovi narodnosti in ob enem tudi gledati na to, koliko deželnih jezikov slednji med njimi zna. Pa to prepuščam bolj spretnemu peresu ali vsaj milejši prihodnosti. Vendar z ozirom na ta bistveni znamenek ne smem prezreti prvega predala v zadnjem kazalu namreč ravnateljev. Posebno ne bom poudarjal, da je ravnatelj Pazenske gimnazije, slavni frančiškan, na pravem mestu, kos je slovanskemu kakor italijanskemu jeziku. Tudi nad tem se ne bom dolgo hudoval, da ravnatelj Tržaške mestne gimnazije ne zna ni besedice slovenski. Kdo bi znanje slovanskega jezika od njega tirjal, ki še za celo gimnazijo preskuša napraviti ne more! Ali ne, to mi je ravnatelj 8 razredne gimnazije, ki še pravice nima v vseh 8 razredih učiti! Ravnatelj ondesnje državne gimnazije poleg italijanskega jezika, ktereга je pred mnogi leti celo podučeval, blezo tudi zna vsaj povrhu slovenski govoriti. Prezreti hočem tedaj neki dopis v lanskim „Novicah“, ki mu le 10% slovenskih besedi prilastuje.

Ostala ravnatelja, Koperski in Goriški pa ne znata ne besedice slovenski. Prvi rojen Italijan, je izurjen le v italijansčini, nemščino pa le na debelo krhla (pa še nemščina nam tu ni mar!); drugi pa je Nemec z dušo in telesom, krvjo in mesom, kakor ga je nek mlad dopisnik ne davno popisal „Slov. Narodu“ (gl. št. 23.: „Razmere na goriški gimnaziji“). Goriški se je italijansčino toliko privadil, da brez over opravlja dotična opravila. Kaka pravica se Slovanom godi, lahko si slednji misli, kedar morata rečena ravnatelja v uradu občevati s slovenskimi ljudimi, slovenskimi stariši, s slovenskimi dijaki, ki ne znajo niti nemški, niti italijanski!

Pa kaj se bi spodtikovali nad to vpijočo pregreho, ki jo je neskrbljiva vlada proti Slovanom zakrivila, ker se je eden izmed teh ravnateljev drznil celo očitno izreči: „Prevzel sem od ministerstva nemško gimnazijo, sedaj je pa že na pol poslovenjena“. Nevem natanko, koliko let je že preteklo od tega pomenljivega, res kaj odkritosrčnega izreka, ki sem ga pozvedel iz naj bolj zanesljivega vira. Ljubezujivi mož se je namreč hudoval nad tem da je odl. 1859 v učiteljstvo bilo vstopilo več vrlih Slovincov, ki niso bili voljni zoper očitno priznane postave v zaviti nemški rog trobiti in slovenski duh dušiti ad majorem Germaniae gloriam. Kakor da bi se narodnost gimnazije določevala po narodnosti učiteljev! Ali so morebiti učenci za učitelje v šoli! ali niso mar le učitelji za učence! In ministerstvo in dotični ravnatelj se bi bila iz uradnih izkazil lahko prepričala, da je na gimnaziji bilo od leta Slovincem nad veliko polovico vseh dijakov. Vendar to še ni vse.

Ravnatelj, pravi osnovni učni načrt, ne zastopa cele šole le pred občinstvom, ampak je sosebno odgovoren za njeni notranji red in za njeni znanstveni napredek — da se mladina temeljito in vspešno podučuje; zato mora pogostoma obiskavati posamezne predmete in ure, da se sam prepriča, kaj in kako se uči in podučuje. Natanko mora pregledati pismene izdelke, se mora posvetovati z dotičnimi učitelji in pogovoriti o tem ali onem učilu, itd. Te pametne tirjatve osnovnega načrta ponavljajo mnogi ministerstvi in namestniški ukazi. Ali je mogoče, prašam sedaj, da ravnatelji; ki ne znajo ni besedice slovenski vestno ali vsaj nekoliko pošteno opravljajo svoje dolžnosti? Nikakor ne. Tem menj opravljajo svoje dolžnosti, če jim je nemščina ali italijansčina k srcu prirasla in njih duh tako prešinila, da se na vse kriplje napenjajo, kako bi razdrli male djanske pridobitve (kajti po slovesno oklicanem in še zmiraj veljavnem učnem načrtu slovanskemu jeziku gredo večje na tanko določene pravice), ktere so hudi boji slovensčini pribojevali. Našim Italijanom se ne godi nikakoršna krivica, ker vsi ravnatelji znajo italijanski.

Ti nesposobneži se za kruhek bojé, zato črnijo in črtijo slovensčino in prečudno o njej sporočajo. Pa zakaj se bi ne krhali nad njo starih škrbini, ker jih vsi viši krogi od glave do glave skrivno in očitno podpirajo. Oni se ravna po tem, kar jih sedanji minister uka uči, ki se je pred očitnim svetom priča slovenskih poslancev in vkljub onih na istem mestu sklenenih in

schlagu je zopet izpraznil 3 „krügelne“, in potem hrčal črez Semering do Dunaja. Ko smo se na Dunaj pripeljali, čakala je že velika množica štajerske strelce s svojimi zastavami. „Bo bern aber wir Bundesschützen aus Krain uns aufstellen, ist aber doch nicht gscheit, dass wir auch keine Fön haben“ reče moj Bundesschütz aus Krain. Hoteli so jo k strelcem iz Gorice in Trsta deti, ker tih ni bilo veliko število (pa kako bi, ker te mesti ste — laški), ali nemškim strelcem iz Primorja to ni bilo po volji, zato so copljali deutsche Bundesschützen aus Krain, zadaj za Korošci, kateri so, kakor je rekel njihov vodja Novak (res prav staro germansko ime) prinesli nemškim bratom „das Herz von ganz Kärnten“ za vezilo. Na Dunaji izgubim svojega kranskega Bundesschütza, in zapazil sem ga še le, ko je bil slovesni obhod mimo stanovališča slavne komedijantove: Gallmaier Pepi. Tukaj je kričal svoj: Hoch! da mu je grlo postalo kosmato. „Die Gollmaier muss aber gewiss aus Krain abstammen, in Radmanstorf sein ober auch Gollmaier“, reče svojemu sosedu, in zopet zakriči: „Hoch Gollmaier Pepi, Hoch Pepi! Drugi dan ga iščem, ali izginil mi je. — Ha! Dreherja bode gotovo obiskal, hajdi k Dreherju! Zbrišem si očalo, gledam okolo in okolo, in glej ga za kotom v družbi samih severnih Nemcev. Usedom se kolikor najbliže morem, da poslušam razgovore, in kako se bode moj „Bundesschütz aus Krain“ odrezaval. Visok močen Šlezvižan ga vpraša: Net wär, si sint us Süddeutschland? Moj „Bundesschütz“ mu odgovori: Jo Pruder, aus Krain — aus Laiboch.“ Šlezvižan: „Ist us Krän anc grotte tal von schütten?“ *) Moj „deutscher Bundesschütz aus Krain“ mu odgovori: „O! — ih ber niks

ausschütten, hop schon plotz.“ Šlezvižan spozna, da ga ni razumel, in ga vpraša: „Ist in Krän di tutsche sprach te hus?“ Moj Ljubljčan odgovori: „Jo Stutzenbruder! sprochen ist kränersch, Hus ist ober böhmisch.“ Šlezvižan: „Is grotte die stat?“ *) Ljubljčan: „Jo, die grotte ist ober in — Adelsberg.“ Šlezvižan: „Hän si in Krän tutsche Tidinge?“ **) Ljubljčan: „Nak; — (revež ni vedel, da Schleswigholjstancan vpraša, ali bi imeli na Kranjskem nemške časopise, dasiravno bi mu bil lahko list Laibacharce pokazal, ki mu je iz žepa kukal.) Ker se je mojemu „Bundesschützu“ v tej družbi, ktere ni prav umel, predolgočasno zdelo, plača svoje štiri krügeljne, in se poslovi priporočevaje se: „Košamadinen meine Herren!“ O daljni osodi našega „Bundesschütza“ drugokrat, ako ga zopet najdem. Povém pa častitljivim bralcem, da sem prav vesel nemških strelcev, ker praznujejo narodno svečanost; da se Nemei čutijo kot Nemei. Ali zbada me do sredine srca silenje slovenskih rojakov v družbo, ktera ploska h govoru starega magjarskega fanta Böszéja, ki govori o neumnosti „Nationalitätenschwindelna“, ker vendar ves trezen svet lahko spozna in razume, da je Magjarom njihova narodnost idol (malik) pred katerim plešejo, kot Židovi pred zlatim teletom, in da tudi v Beču zbraui nemški strelci v Avstriji le edino nemško narodnost poznajo in jim avstrijski minister Giskra s svojim napitnim govorom še pritrkava.

*) Ist gross die stadt?

**) Haben sie in Krain deutsche zeitungn?

Επιταφιος.

*) Ist aus Krain eine grosse zahl von schützen?

slovesno oklicanih osnovnih postav drznil mu neznano slovensčino in Slovence žaliti s posmehljivimi besedami, ob enem pa je božal malo peščico Primorskih in drugih avstrijskih Italijanov. Pa kam sem zašel. Zopet sem bil spozabil temeljite nauke „Goriške Domovine“, ki pravi da uradnike (in minister Hasner je tudi uradnik) moramo ločiti od Slovincem vedno pravične vlade! „Domovinina“ vlada! ali si se, bi z Ovidom tožil, zgorela v deveto deželo, da te Slovenci in Slovani kljub 19. št. in njegovih bratov vedno pogrešajo. Povrni se k nam in potolaži uboge trpine, Primorske Slovence!

Ti pa, potrpežljivi čitatelj, se ne jezi nad menoj, da sem te tako dolgo vodil med suhoparnimi številkami in krotkimi opombami. Pri delu bi rad bolj na drobno pretresel Primorske gimnazije, pa bojim se, da bo že ta razprava predolgo za edini naš politični list. Tudi bi mi od današnjega še bolj obsirni razkladnik pisaje in ga s paragrafi in neovržljivimi številkami podpiraje še bolj srce krvavelo, ker se očitniše bi videl, kako velika krivica in nesreča se godi v gimnazijah Primorskim Slovanom.

Nikdo naj vsled tega statističnega pregleda ne pričakuje od mene primernih nasvetov. Res poznam, rekel bi, vse šolske postavbe in ministerke in namestniške ukaze in ukazice, ki so dosle Primorskim gimnazijam, pa šolnik nisem. Znal bi me kateri iz med naših iskrenih ali pa otrpnenih — sebičnih slovenskih učiteljev zavrniti s Preširnov zabavljivko: Le črevlje sodi naj kopitar!

Slovenskim poslancem in vsem Primorskim narodnjakom pa vskliknem: Pomagajte nam! Pridobite slovanščini v Primorskih gimnazijah enake pravice, kakor jih italijanščina že uživa leta in leta. Drugače vsine gremo le rakove poti, ampak z velikanskimi koraki se bližamo narodni smrti. Naše vodilo in krepilo v hudem boji naj bodo preslavnega Lamartina besede:

Kjer je mladost, tam je prihodnost!

Če mladino rešimo potujčevanja, poitalijančenja, rešili smo celi naš mili narod; njemu bo posijalo gorkejšje in svitejšje solnce duševnega razvitka in telesnega blagostanja.

Dopisi.

Iz Ljubljane, 29. julija. A. [Izv. dop.] (Nov stadij Sokolovske pravde; „Južni Sokol“; mestna godba.) — Da je graška nad sodnija potrdila razsodbo tukajšnje sodnije v znani Sokolovski pravdi, pisal sem ob svojem času. Napovedalo je potem več obsojenih, da hoté prosti še za izredno pregledanje aktov po najvišji sodnji. Dva pa sta nastopila po kratkem odlogu svojo kazn, ter dosedela eden 28, drugi pa 10 dni. Prvi je imel 4 mesece, drugi pa 1 mesec kazni prestati, bila sta pa kar na enkrat večerj popoldne oproščena in izpuščena. Vzrokov ne vemo, vendar pa mislimo sploh, da mora biti v zvezi s tem preiskava, ktero je uvedla sodnija novomeška zoper Tambornina, zaradi goljufige in še drugih stvari. Da je bil ravno ta Tambornino glavna priča v vsej pravdi, je znano, in že takrat so ga dolžili nekateri zatoženci, da je po krivem prisegel, ter vložili dotična naznanila pri državnem pravdniku. Zdaj je Tambornino že od 9. t. m. v preiskovalnem zaporu v Novemestu, in so zopet nekateri vdeleženci pri Sokolski pravdi vložili na novo naznanilo, naj uvede državno pravdnistvo preiskavo zoper Tambornina zaradi krive prisege, ker so zvedeli zopet novih važnih dokazov, da Tambornino ni nikakor čiste pravice govoril v imenovani pravdi. Ali bode imelo vse to kaj vspela ali ne, bomo videli, kaže se pa gotovo že zdaj, kakor da bi bila stopila vsa imenovana pravda v novo dobo, akoravno ste govorile že dve instanci. Drugače si ne moremo tolažiti prikazni gotovo jako redke, da bi izpuščen bil kdo iz kazni, ktero je že nastopil. — Rekursu društva „Južni Sokol“ zoper sklep, s katerim je bilo razpuščeno, ministerstvo ni pritrdilo, ter je obveljal razpuštni sklep. Vendar mi ni znano, da bi kdo imel že kaj oficijelnega v rokah v tej zadevi, ker se tudi ne čuti nič kako da bi se storilo s premoženjem razpuščenega društva. Na vsak način je želeli, da se skoraj zgotovi ta stvar in reši na en ali drugi način, ker dosti dolgo se menda že vleče. —

Po mestu se zdaj nabira in podpisuje za napravo mestne godbe, ktere nam je jako potreba. Srčno želimo, da bi bila vdeležba v vseh krogih živahna in izdatna, da moremo spraviti na noge to, kar imajo mnogo manjša mesta, nego je Ljubljana. Če se pomisli, da ima vsa Ljubljana zdaj eno samo vojaško godbo, res se lahko prevede na prvi hip, da ne bode mogla ustrezati vsem potrebam, temveč ker ne šteje sila veliko mož, in je še le pred kratkim bila sestavljena, tedaj še ni tako vajena kakor stareje godbe. Da imamo le enkrat mestno godbo na nogah in da se dobro ubere, potem ne bode velikih težav zdržavati jo, ker bode gotovo lahko dosti zaslužka našla, če jej bo mar, da bode ustrezala pravičnim in poštenim zahtevam. Mnogokrat smo že čutili, kako neprijetno je, ako moramo odvisni biti zaradi godbe vedno od vojaškega poveljništva, spravimo se tedaj kvisko in napravimo si s podporo vseh meščanov svojo godbo, ki jo bomo lahko rabili, kader in koder bomo hoteli, s ktero bomo ustregli gotovo živi potrebi našega mesta, in si pridobili hvalo vseh someščanov. Ne ustrašite se tedaj dela, ki ste vzeli to stvar v roko; z resno voljo premagajo se vse težave, in godba naša bode nas kmalu razveseljevala z domačimi glasovi, ki jih sicer nikdar ne čujemo.

Iz Ljubljane, 28. julija. [Izv. dop.] (Študentovski zbor.) — Že dalje časa je bilo slišati, da napravijo slovenski študentje nekaterih višjih učilišč letošnje počitnice v Ljubljani študentovski zbor. Te ideje, ktera se je vsaj kolikor je meni znano, rodila v dunajski „Savi“, poprijeli se posebnost Slovinci graškega vseučilišča, ter izvolili že celo odsek, ki bi imel ves zbor aranžirati. Toda med tem, ko smo na Dunaji mislili, da bi se k študentovskemu zboru povabili Slovenci samo iz višjih učilišč, kliče graški odsek vse slovenske študente sploh v Ljubljano. (Gl. zadnjega „Primorca“.) To pa nikakor ne gre! kaj graški odsek ne vé, da

se gimnazijalci ne smejo vdeleževati nobenih političkih shodov?! In političen bode ta zbor gotovo kolikor toliko. Ravnatelj naše gimnazije je tudi že strogo prepovedal študentom priti k temu zboru, rekoč: kdor se ga udeleži, izključi se sam ipso facto! Nekemu sedmošolcu pak, ki ni družega zakrivil, kot da je prinesel graškega odseka pismo v šolo, popravili bodo že spisano spricalo! To povem samo v izgled, da bode odsek drugod bolje pazil ter ne gimnazijalcev vabil k zboru, kakor je storil v Ljubljani. — Sicer pak bi bilo želeli, da bi se kmalu po časopisih naznanil dan zbora, in da bi bil zbor vsaj pred 14. avgustom, ker na velicega Šmarna dan odide več študentov in drugih Slovincov v Bled. Iz gotovega vira mi je tudi znano, da hoče dramatiško društvo študentovskemu zboru na čast v ljubljanskem gledišči napraviti besedo, ako se mu dan zbora ob pravem času naznani.

Iz Dunaja 29. julija. H. G. [Izv. dop.] — Po nemških časopisih mnogo berete, da je ves Dunaj oblekel praznično odelo, da se vse giblje in mrgoli, da navdušenju za goste, nemške strelce, ni nobenega merila. Časnikarji, veliki in manji, pomakajo peresa v navdušenje, in priobčujejo s solzami ginjenja in gniljivosti, kako je ta in ta nemški brat iz tega in tega nemškega rodu, lepo govoril o ozki zvezi vseh Nemcev, o nemški zvestobi, nemški omiki, nemški svobodi, nemški domovini, nemški bratovščini, nemški vednosti, nemški itd. Sarkastičen feljtonist „Wanderer-jev“ pravi, da je v govorih — katerikoli številu je veliko — štel besedo „nemško“ dve tisoč pet sto in šestinšestdesetkrat, besedo „svoboda“ pa še nekoliko večkrat. Zanimljivo je, da so ti najhrabrejši nemški govorniki in navdušenci vsaj po večem južni Nemci, ali vsaj Neprusi. Kdor se domisli, kako „hrabro“ so se ti južni Nemci, posebo Bavarci, obnašali kot zavezniki naše Avstrije l. 1866 — in pa kako zdaj emfatično na Dunaji pridigovajo, da Avstrija ne sme nikdar in nikoli ločena biti od prsi matere Germanije — ta spozna, da imajo prav, če svoj značaj primerjajo Hamletovemu, kajti ko bi do solz gniljivi in mehki ali pa krepko navdušeni in glasni govori Pruse, ki so Avstrijo iz nemškega bunda vrgli, mogli uničiti, ko bi besede mogle svobodo na svet in na prvo v Germanijo pričarati, zgodilo bi se gotovo denašnje dni na Dunaji. — Kar se „entuzijazma“ tiče, s katerim je mesto strelce sprejelo, kakor Vam pripovedujejo listi, ne smete vse za pravo in čisto zlato vzeti. Miren človek, opazovalec vsega tega še ne ravno velicega, ampak poveljevanega hruka, in poznavalec značaja dunajskega nižega in srednjega ljudstva bo vzrokov največ iskal in našel drugje, kakor v pravem zavestnem navdušenju za idejo. Dunajčanje živé vedno za denes, imajo živo pa grozno le hko natoro. Hitre metamorfoze političnega mišljenja so temu očitna priča, da družih manjih ne iščemo. Nagnenje do velicah zborov, kjer imajo svojo „letz“, kakor vse imenujejo kar jih zanima, menda ni pri nobenem ljudstvu večje. Zraven pride precejšnja porcija radovednosti in ljubezen do vsega, česar ni vsak dan videti. — Tako se lahko govori o mnogoštevilnem spremstvu, o veselim sprejetji itd. Resnobe, značaja, zavednosti in rednega preudarka kakor reči pa boš sploh malo kje tako redko vsejane našel v ljudstvu kakor v dunajskem. — Da ministri in njihovi ljudje tudi veselé se s svojimi nemškimi brati, to jim privoščimo. Da se počasi iz te narodne veselice tudi velika, malo avstrijska politika dela, kakor kaže napitnica na osnivanje parlamentarne in vojne južno-nemške zveze, v ktero bi menda tudi mi zopet spadati srečo imeli, da se vidi iz pisanja vladnih listov, kakor da bi naša vlada imela neko dopadajenje nad vsem tem, to je za nas Slovence važno, ker nas podučava, kar nekateri neté verjeti, da Beustovci vendarle še zdaj, še po Sadovi, mislijo v Nemčiji srečo najti za Avstrijo. Najbolj srečna je nova „Presse“. V nedeljskem listu je prinesla namestu uvodnega članka pozdrav strelcem, pisan na visocih pesniških koturnih in ritmičnih rimih od našega deželana Anastazija Grüna. V dolžih člankih opisovaje in razklada važnost tega strelskega shoda pravi tudi: „Strelci iz ... Kranjskega, iz vsake kronovine, ki ima mešane prebivalce, se bodo čutili pokrepane v svoji nemški zavesti, in bodo to krepko skušali v borbi zoper nam sovražne elemente. Kajti tu skušajo djansko, da zveza z veliko nemško materno deželo ni pretrgana, in da bo ta zveza, kakor tenka je tudi, nemško imé povsod v Avstriji v časti ohranila.“ — Nu, ker je bilo ljubljanski strelcem kreposti morla res treba, želimo in privoščimo jim, da bi jo bili dobili. Pokažite jim le, če jo bodo hoteli skušati v borbi zoper sovražne elemente (to smo menda mi Slovinci) — da bodo našli, da ste tudi vi rojaki krepki, če prav v Beč niste šli iskat moči in kreposti, „Da se bo nemško imé v Avstriji v časti ohranilo!“ Dobro. Tudi mi želimo, da bi ljubljanski in tista pest Nemcev, kar jih je po Kranjskem, posihdob boljše skrbeli za čast nemškega imena, kakor so dozdaj. Mi radi pripoznamo velikost nemške umetnosti in vednosti in velikost nemškega imena, kterega do zdaj nismo mi onečastovali, ampak nemški ljudje a la „N. f. P.“, in taki kakor se raztreseni po Slovenskem nahajajo — sami. Dokler bodo ti in taki Nemci skrbeli samo za svojo lastno svobodo, sami za se, druge sosede pa tako obdelovali, kakor jih nova „Presse“ zna, dokler bodo le svoj element s pravico in krivico širili in povsod na čelo stavili, druge pa z vsemi močmi zatirali in zasramovali: tako dolgo je od njih slabo skrbjeno za „čast nemškega imena“. Mi bomo imé naših sosedov Nemcev v časti ohranili sami, ali zastopnikov tega imena ne bomo iskali pri Nemcih, ki imajo z „N. f. P.“ vred denes veliko besedo, niti ne pri taci, ki zdaj po Kranjskem nemštvo reprezentujejo.

Sicer pa bi Vam lahko premnože čudnih anekdotič povedal, ki ne spadajo v koš „gostoljubnosti“ in „prazničnega“ sprejetja „ljubih nemških bratov strelcev“. Tako na primer je marsikteremu strelcu izginila kaka polna torba. Pri policijskih komisarijih se vedno kar v gruclah oglašajo in tožijo, da so okradeni po ljubeznjivih deklicah, ki se po Dunaji zvečer po ulicah gibajo in se v nedolžnem slovenskem jeziku ne dadé natančneje opisati, kakor so po poslovanji in značaji. Točaji in strežaji velike strelske gostilnice, ki jih je čez 300, so se bili spuntali, da ne bodo strelcem več točili, ker jim odbor premalo na dan plačuje. Ukrotili so jih komaj s policijskim ko-

misarjem in z obljubami poboljška. Več strelcev je bilo v „praterji“ od vabundov tepenih in oropanih. Mnogo jih je na mrzlici in družih boleznih zbolelo in ležé v bolnišnicah za silo narejenih (nothspitäler). Eden je znorel in so ga v norišnico spravili. En Tirolec je nagle smrti umrl.

✓ Dragi rojaki!

Važni in imenitni so časi, v katerih živimo, časi, v katerih mogočni duh človeške narode zbujá k novemu življenju, ali jih, ako jim je spanje ljubše, za večno pokopava. Naši dedje so bili nekdaj slobodni in sam svoj narod, v zborih in skupščinah so odkrivali po mirnem potu brez strahu in zlobe svoje želje in potrebe, in v lepem miru so dosegli, kar jim je bilo treba. Gospodovali niso nad nikim. Robstvo jim je bilo sramota. Ti časi so žalihog izginoli; po izgubljeni svobodi nam je propala narodnost, in malo manjka da nismo nehali živeti. To bi bila sramota, ki ne bi se dala oprati; delati moramo, to je naša dolžnost, in posebno zdaj, ko so nam zopet roke razvezane. Imamo zdaj novo ustavo, podeljeno nam po našem milostljivem cesarji, po kateri nam je spet mogoče, svoje misli in želje očitno, javno pod milim nebom izgovarjati in jih vladi svetlega cesarja oznanjati, da se izpolnijo. Zaradi tega so pod tem vabilom podpisani možje sklenoli, Vas sklicati, da bi se zopet enkrat pod milim nebom, kakor naši očetje pred 1000 leti pod košatimi lipami, pogovorili in posvetovali, česa nam je zdaj v današnjem času naj bolj treba, kaj nam je naj bolj krepko od vlade zahtevati. Take pogovore pod milim nebom so že zdaj imeli Nemci v Beču in v Gradcu, tudi naši slovanski bratje Čehi na Pemske in Moravskem. Mi bomo imeli ta pogovor zaradi svojih starih pravic, ktere se našega naroda in jezika tičejo, tu v Ljutomeru (ali Lotmerku) v nedeljo popoldne 9. avgusta 1868 na travnikih pri Ščavnici. Pridite in pripeljite se, kolikor vas je koli mogoče! Iz vsake vesnice, iz vsakega hrama, iz vsake hiše naj vsaj po eden pride. — Kdor koli more, naj pride, nihče naj doma ne ostane, ker zdaj se po pretečenih 1000 letih zbiramo prvokrat na Slovenskem pod milim nebom, in ta shod je vse drugače bolj imenitna reč, nego kakoršna koli druga veselica na tem svetu, ker tu gre za naše naj svetelše, pa naj bolj zanemarjene pravice. Ako se zdaj ne začnete, možje slovenski, gibati in na svoje noge postavljati, prepozno bi bilo v nekoliko letih, in ostali bi vedno uboščki, siromaki in popolnoma nič v našem cesarstvu. Premislite in preudarite, kako pregreho bi Vi na svojih otrokih zakriliti, ako bi zamudili tako imeniten shod, kakor bo deseto nedeljo po binkošti tu v Ljutomeru. Še enkrat Vam na srce pokladamo: pridite vsi, kolikor je koli mogoče, in kdor koli od doma more. — Samo ako nas bo jezera in jezera pod milim nebom zbranih, bodo imeli naši sklepi veljavnost pri visoki vladi in bo ona na nje gledala. Še enkrat Vam kliče-mo: na noge slovenski možje, če vam še kaj za stare pravice mari! Pride naj vsak, bodi si kmet (želar), nagornjak ali vinar. Samo če bomo iz vseh stanov izdruženi kaj sklepali in sklenoli, potem bomo kaj sklenoli, potem bomo kaj dosegli, da nam bo boljše šlo, nego zdaj! Na noge toraj! Zdravimo in zbudimo se iz svojega tako rekoč mrtvaškega spanja! Pomagajmo si sami! kajti ako si ne bomo sami pomagali, nam ne bo nihče na tem svetu pomagal. K sklepu tega povabila Vam še enkrat vpijemo tako močno, kakor je koli mogoče: nihče iz nobene hiše iz vseh vesnic, posebno ormuškega, ljutomerskega in gornje-radganskega okraja ne sme 9. avgusta 1868 popoldne v Ljutomeru manjkati!

Ivan Kukovec, posestnik v Ljutomeru. Matija Zemljčič, trgovec v Ljutomeru. Vekoslav Šonaja, tržan iz Veržaja in okrajni odbornik. Dr. Jakob Ploj, odvetnik iz Ljutomera. Ivan Farkaš, kmet iz Ilijaševca, župan in okrajni odbornik. Andrej Raih, kmet in župan iz Pristave. Ivan Vargazon, kmet iz Pristave. M. Veršič, kmet. Dr. Anton Klemenčič iz Ljutomera. Vekoslav Hercog, vrčnik iz Ljutomera. Ivan Vučina, tržan iz Ljutomera. Franz Murkovič, kmet iz Cezajnovca. Ivan Makotar, kmet iz Cezajnovca. Vatroslav Moharič, kmet in župan iz Podgradja. Ivan Raih, kmet iz Cvena. Jožef Kociper, kmet. Anton Rotar, kmet in župan v Cezajnovcih. Vid Novak, kmet in okrajni zastopnik. Dr. Valentin Zarnik iz Ljutomera.

Politični razgled.

Po najvišem sklepu od 28. julija t. l. je Njegovo veličanstvo deželnega poslanca gosp. Petra Kozlerja imenovalo za namestnika deželnemu poglavarju na Kranjskem.

V seji deželnega odbora Kranjskega je prišlo pismo c. k. finančnega ministerstva na znanje, po katerem dobi deželni zaklad (Domestikalfond) za leto 1862 neizplačanih 9980 gld., za letošnje leto pa 12,500 gld. To pismo tudi obeta, da deželnemu odboru doide kmalu sporočilo, kako misli vlada z deželno se pobogati za premoženje, ki jej je bilo po odhodu Francoza vzeto. Ako se deželi po pravici odmeri, kar jej gré, potem se bode dalo na prid njen vendar kaj storiti iz tega denarja; zdaj se morajo vse potrebščine nakladati na davke. (Nov.)

„Wien. Zeit.“ od 31. julija t. l. razgláša postavo o pokojnini ministrov in ministrovskih vdov. Vsak minister dobi, kadar iz službe stopi ne gledé ali je dalje ali kraje ministroval, po 4000 gl. na leto, če mu druge razmere ne dajo pravice do večje pokojnine. Ministerskim vdovam je odločeno 1000 gl. letne „pokojnine“.

Kar je količjak neodvisnega lista v Avstriji je vse obsodilo g. „burger ministra“ Giskre govor o nemški kulturi; posebno se mu zamerja, da je govoril v imenu vsega ministerstva in klical tudi vzvišeno osebo cesarjevo na oder. Da so službeni listi par odre etc. polni hvale in zadovoljnosti, je stvar celo naravna. Komu pa bi se nehote smeh ne vsilil, če govori „Laib. Ztg.“ o „ob-

scure Provinzblättchen“. Slavna „Laib. Ztg.“ zapomni si pogovor: Im Hause des Gehängten soll man nicht vom Strick reden. (Ne spodobi se, da bi se o vrvi govorilo v hiši, ktere gospodarja so obesili).

Če hočemo še ktero besedo zaradi strelskih napitnic izgubiti, povemo da g. Beusta ni doletela čast, da bi ga bil katerikoli napitničar pustil „živeti“. Res je, da Beusta ni bilo pri svečanosti, in prav je imel, ker se je pokazalo, da je imela konečno svojo politično ost proti Prusiji obrneno. Vendar pa naj bi vsaj Nacelj Kuranda, ki je svoje nemške brate prosil, naj bi propagando delali za sedanjo Avstrijo in jim na srce pokladal, da to ni več stara Avstrija, ne bil pozabil, da je Beust očé hvalisane nove „ere“ in mu privoščil nekoliko „let“. Kaj poreče k taki nehvaležnosti g. Beusta „gorko nemško srce!“ Ali je morebiti že s tem v dotiki, da kakor se piše „Pol.“ namerava g. Beust odpustiti ministerstvo Auersperg-Giskrovo in si poiskati hvaležnejih mož. Ta glas je prvi prinesel nek dunajski tednik in s tem dualistične kroge zelo vznemiril. Lepo ilustracijo k razupiti „nemški edinosti“ daje „Tgp.“ in brzojav, po katerem zdaj na Dunaji ne vedó, ali bo Lipsika hotela IV. zveznemu streljanju svoja vrata odpreti ali ne.

V vladinih krogih se določno zanikuje glas o nečem približevanju med Prusijo in Avstrijo; tudi se v teh krogih nič ne ve, da bi prišel pruski kralj v Gastein v kopelj. Vendar so bili brž ko ne vsi ti rožički iz ravno teh krogov zato med svet poslani, da bi se o naših avstrijskih državnikih zopet kaj govorilo, ker je neki za take baže ljudi kaj strahovitega, če se nekoliko časa njihova imena zamolkujejo.

Českim listom ne more prave zmenjkati; vsak dan je slišati o kaki konfiskaciji. Vrednika „Nar. Pok.“ so deli zavoljo dozdevnega zločina veleizdaje v preiskovalni zapor.

Tako imenovano hrvaško-ogersko porazumljenje ima dve jako zanimivi strani: 1. da je Deák sam izrekel, da Hrvatom nikakor ne more zado-stovati, kar jim hoče vlada in regnikolarna deputacija dati; in 2. da so oger-ski vladni listi vendar za to besedovali, naj se Hrvatom kolikor mogoče samostalnosti odščeipne, češ da mora Ogerska ozir jemati na cislajtansko vlado, ktera bi bila prisiljena Čehom veliko več privoliti, kakor jim privoljuje decem-berska ustava, ko bi Ogri Hrvatom kaj prida samostalnosti dali. Pri tem se nam vsiljuje vprašanje: Zakaj neki cislajtanska vlada, ki sicer tako rada ozir jemlje na translajtansko, Ogrov gledé Hrvatov nekoliko ne posnena in ne dovoli Čehom vsaj tega, kar je dovolila Ogerska Hrváški?

V ogerskem državnem zboru pride te dni v pretres brambovska po-stava; potem se bo zbor za nekoliko časa razišel.

V državnem zboru ogerskem je povdarjal romunski poslanec Macel-lariu žalostne posledke dualizma za tako imenovane dedne dežele. Čudno, da ptuji poslanci naše razmere bolje sodijo, nego naši lastni.

„Indep. blg.“ razgláša zdaj od besede do besede pismo b. Beusta na kardinala Antonellija kot odgovor na papeževo alokucijo.

Iz Belegagrada se 30. julija brzojavlja: Danes se je razglasilo pismo, ktero potrjuje volitev Milanovo. Pismo izpeljuje Milanovo pravico po dedia-skem pravu stopiti na srbski prestol, 1. iz „berata“ od l. 1830, ki po ljud-skem sklepu daje rodovini Obrenovičevi pravico dedinskega nasledovanja in 2. iz pravice prvorojenstva, po kateri velja pravica do prestola tudi za pri-stranska kolena te rodovine. — Službene „Srb. Nov.“ prav veselo pozdrav-ljajo to porazumljenje med turško vlado in srbskim narodom in sklepajo iz njega naj bolj bodočnost. — Posadni stan je v vsej Srbiji odpravljen, le v Belemgradu začasno še ne.

Iz Bolgarije so si sporočila tako nasprotna, da človek ne vé komu bi verjel. Gotovo je, da je bilo nekoliko čet v Bolgarijo šlo in marsikaj škode napravilo. Nekteri trdó, da se bodo čete na Balkanu zbirale in čakale, dokler se v Srbiji kaj ne vname.

V Parizu so jeli zopet nemirni glasovi strašiti in sicer bi imela Fran-cija vojsko pričeti proti Nemčiji.

Veliki knjez ruski, Aleksander je bil v Carigradu z isto prijaznostjo sprejet, kakor popred princ Napoleon, ki je zdaj zopet v Franciji.

V Abisiniji se neki domače stranke zopet kolejo.

Najnovejše vesti.

Postavodajni zbor francoski se je „živio cesar“ klicaje razišel, ko je bil v zadnjem trenutku še nekoliko državnega posojila dovolil.

„Večerni Moniteur“ pravi govoró o Bolgariji: Velemoči skrbno opa-zujejo dogodbe ob Donavi; porazumljenje med velemočmi je najbolji porok, da se bo deželam ob Donavi ohranil mir. (Res sreča za ljudstva, da imajo tako dobre varuhe).

„Etand“ pravi o govorici zaradi zveze med Francijo, Belgijo in Ho-landijo, da nima nikakoršne resnične podlage. Francija v tem smislu ni no-benega razgovora pričela in nikjer se ne snuje taka zveza.

Disraeli je rekel pri banketu na City-i, da so angliške razmere do drugih držav najboljše; Irska je mirna, žetva dobra in kupčija se povzdiguje. (Če le tudi Irci vedo kaj o tem).

Po poročilih iz Krete so se zopet bili uporniki in Turki.

Francoska vlada je pristopila k ruskemu nasvetu, ki predlaga naj se snide v Petersburgu vojaška konferencija, da se povsodi odpravijo razpoka-joče krogle.

Ravno nam je došel oglas odbornikov dunajskih študentov, ki nasve-tujejo shod slov. slušateljev viših šol v Ljubljani na 14. dan meseca avgusta. Ves oglas v prihodnjem listu.

Dunajska borza od 31. julija.

5% metalike 58 fl. 90 kr.	Kreditne akcije 215 fl. 50 kr.
5% metalike k obresti v maji in nov. 59 fl. 10 London 118 fl. 20 kr.	
5% narod. posojilo 63 fl. 20 kr.	Srebro 111 fl. 25 kr.
1860 drž. posojilo 87 fl. 10 kr.	Cekini 5 fl. 39 kr.
Akcie narod. banke 785 fl. — kr.	